KONTROLLIAKT

24.08.2001 nr 13-4/022

Tööandjale väiksema konkurentsivõimega isiku töölerakendamiseks tööturutoetuse maksmise riskide hindamine

Koostaja:

Maidu Lääne
Evi Riives

Tallinn
2001

SISUKORD

1 SISSEJUHATUS **2**

2 KONTROLLI TEOSTUS **2**

2.1 LÄBIVIIMINE 2

2.2 SELGITUS KONTROLLIAKTI JA SELLE LEVITAMISE KOHTA 3

3 VARASEMAD KONTROLLIMISED **4**

4 LÜHIÜLEVAADE KONTROLLITAVAST **4**

5 REGULATSIOONIDE PIISAVUS **5**

5.1 TOETUSE SAAJATE RINGI MÄÄRATLUS 5

5.2 TÖÖANDJA VALIKUKS TINGIMUSTE MÄÄRATLEMINE 6

5.3 EELARVE KOOSTAMINE 7

6 TOETUSTE MÄÄRAMINE JA MAKSMINE **8**

6.1 TÖÖTURUTOETUSE SAAJATE LEIDMINE 8

6.2 LEPINGU SÕLMIMINE TÖÖANDJAGA 9

6.3 KEHTESTATUD ARUANDLUS 11

6.4 SANKTSIOONID 12

7 TOETUSE VÄÄRKASUTUS **13**

1 Sissejuhatus

Läbiviidud audit on osa projektist, mille eesmärgiks oli välja selgitada riske, mis soodustavad võimalikke väärkasutusi tööturutoetuse raames tööandjale väiksema konkurentsivõimega isiku töölerakendamisel. Ühtlasi hinnati rakendatud meetmeid toetuse väärkasutuste vähendamisel.

Tööandjale tööturutoetuse maksmise eesmärgiks on toetada väiksema konkurentsivõimega töötu töölerakendamist ja töötamist. Tööturuteenuse liikideks on töövahendus ja tööturutoetus tööandjale väiksema konkurentsivõimega töötu töölerakendamiseks (edaspidi ka tööturutoetus tööandjale).

Viljandimaa Tööhõiveamet, mis oli antud auditi objektiks (reg nr 70005513) viib oma tegevuspiirkonnas ellu riigi tööturupoliitikat, registreerib töötuid, osutab tööturuteenuseid ning määrab ja maksab töötu riiklikku abiraha ja ühekordset toetust.

Tööandjale tööturutoetuse maksmist reguleerib "Tööturuteenuse seadus" ja töötuna arvelolekut "Töötu sotsiaalse kaitse seadus".

2 Kontrolli teostus

2.1 Läbiviimine

Kontrollimise läbiviimise aluseks oli Riigikontrolli 2001. aasta tööplaanist tulenevalt 18. mail 2001. aastal välja antud kontrolliülesanne nr 022.

Vaadeldavaks perioodiks oli 01.01.2000-30.05.2001. aasta.

Kontrollimisel andsid selgitusi:
Viljandimaa Tööhõiveametist – direktor Peep Raju, büroo juhataja Merit Laan, raamatupidaja Maie Uibopuu ja raamatupidaja kohusetäitja Elli Lepp;
Mittetulundusühingust Viljandimaa Single – juhataja Linda Luhse.

Vaatluse alla võeti kõik 2000 - 2001. aastal tööandjale tööturutoetusega töölerakendatud isikutega sõlmitud lepingud (17 lepingut).

Kontrollimise põhiküsimusteks olid:

- kas toetused on välja makstud kooskõlas määratud eesmärgi ja olemasoleva õiguskorraga;
- kas tööturutoetuse andmine tööandjale on olulises osas dokumenteeritud, määramise aluseks olevad dokumendid või nende koopiad säilitatud;
- kas informatsioon toetuse saamise võimaluste ja saajate kohta on avalik;
- kas kontrolli- ja järelevalve mehhanismid on piisavad.

Kontrollimise põhiküsimusetele vastuse leidmiseks auditeeriti tööhõiveametis nõuete järgimist, milledele peab vastama tööandjale tööturutoetuse maksmine. Analüüsiti õigusliku regulatsiooni piisavust ja selgust tööhõiveametile pandud kohustuste ja vastutuse seisukohast. Toetuse otsustusprotsessi osas vaadeldi ja hinnati otsustamise aluseks olevat informatsiooni ja otsustustegevust. Lepingute osas vaadeldi, kas täideti nõudeid, mis tulenevad seadusest, sotsiaalministri määrusest ja Tööturuameti peadirektori käskkirjadest. Külastati ühte tööhõiveametist toetust saanud tööandjat, paluti kirjeldada toetuse saamiseks läbitud protsessi. Maksuameti abiga kontrolliti, kas tööandja tasus toetusega tööle rakendunud isiku eest sotsiaalmaksu.

Kontrollimiseks vajalike andmete kogumine toimus ajavahemikul 27.06.2001 - 28.06.2001. aastal, millele järgnes andmete analüüsimine ja töötlemine.

Kontrollimise viisid läbi tegevusriskide auditi osakonna auditi juht Maidu Lääne ning auditi spetsialist Evi Riives.

2.2 Selgitus kontrolliakti ja selle levitamise kohta

Kontrolliakt on vastavalt Riigikontrolli seaduse §-le 29 koostatud dokument. Aktis kajastatakse kontrollimisel tuvastatud asjaolusid neile lõplikke hinnanguid andmata. Kontrolliakti põhjal võtab peakontrolör vastu otsuse kontrollimise tulemuste kohta.

Kontrolliakti õigsuse eest vastutavad kooskõlas Riigikontrolli seaduse § 29 lõikega 1 kontrolliaktile allkirja andnud kontrolli teostanud isikud. Kontrollijatele esitatud dokumentide, õiendite ja seletuste õigsuse eest vastutab nendele allkirja andnud isik.

Akt on koostatud kahes eksemplaris, millest üks jääb Riigikontrollile ja teine Viljandimaa Tööhõiveametile.

3 Varasemad kontrollimised

Viljandimaa Tööhõiveametis ei ole varem kontrollitud tööturutoetuse maksmist tööandjale väiksema konkurentsivõimega isiku töölerakendamiseks.

4 Lühiülevaade kontrollitavast

Alates 1992. aastast on Viljandimaa Tööhõiveameti (edaspidi ka tööhõiveameti) direktoriks Peep Raju. Tööhõiveameti raamatupidajaks oli alates 1995. aastast Maie Uibopuu ning alates 18. juunist 2001. aasta on raamatupidaja kohusetäitjaks Elli Lepp. Kontrollimise ajal ei olnud Elli Lepalt võetud allkirjastatud nõusolekut selle kohta, et ta korraldab raamatupidamisarvestust ja on valmis võtma endale sellega seotud vastutuse[1].

Kontrollimise ajal oli tööhõiveameti teeninduspiirkonna tööealise elanikkonna suuruseks *ca* 35,5 tuhat inimest.

Viljandimaal (mis on tööhõiveameti teeninduspiirkonnaks) olevate töötute arvuline suurus ja töötu abiraha saajate arv 1. jaanuari 1999-2001. aasta seisuga on toodud tabelis 1.

Tabel 1

Aasta	Töötute arv	Töötute arvu % tööealisest elanikkonnast	Töötu abiraha saajate arv	Töötu abiraha saajate % tööealisest elanikkonnast
1999	1600	4,5	1085	3,0
2000	1916	5,3	1196	3,3
2001	2572	7,2	1636	4,6

Tööhõiveameti 1999-2001. aastal tööandjale tööturutoetuseks eraldatud ja kasutatud raha suurused on toodud tabelis 2.

[1] Raamatupidamise korraldamise ja raamatupidamisandmete õigsuse eest isikliku vastutuse kehtestamise seadus, § 4 lg 2

Tabel 2

Aasta	Eelarve	Täitmine	%	Toetusega tööle rakendunud inimeste arv
1999	64,0	38,6	60,3	3
2000	100,4*	55,3	55,1	9
2001	144,0	55,1(5 kuud)	38,3	8

Selgitus: *eelarve on näidatud koos eelmise aasta ületuleva jäägiga 25,4 tuhat krooni.

Tööhõiveametis 2000. aastal ja 2001. aasta 5 kuu jooksul tööturutoetusega tööandjale töölerakendunud isikute nimed ja väljamakstud toetuste suurused kuude lõikes on toodud lisas.

5 Regulatsioonide piisavus

Tööturutoetust tööandjale käsitlevate õigusaktide mõned sätted või nende puudumine võivad soodustada toetuseraha väärkasutust:

- *toetuse maksmise eesmärk on liialt üldine, et seda saaks mõõta või hinnata;*
- *toetust saavate isikute ring on reguleeritud vaid osaliselt;*
- *kontrolli- ja järelevalve mehhanismide osa toetusprotsessis ei ole küllaldane;*
- *sanktsioonid ei ole piisavad;*

5.1 Toetuse saajate ringi määratlus

Tööandjale tööturutoetuse maksmise eesmärk on toetada väiksema konkurentsivõimega töötu töölerakendumist (tööturuteenuse seaduse § 19 lõige 2).

Arvestades töötute arvu, pole antud teenuseliik Viljandimaal tööhõive seisukohalt olnud olulise tähtsusega, jäädes suhtarvult 2000. aastal alla 0,5 %. Nagu nähtub tabelist 2, toetas tööhõiveamet 1999. aastal 3 isikut, 2000. aastal 9 isikut.

Tööturuteenuse seaduse § 19 lõige 3 järgi loetakse väiksema konkurentsivõimega töötuks:

- osaliselt töövõimetu isik;
- rase või isik, kes kasvatab alla kuue aasta vanust last;
- 16-24 aastane noor;
- isik, kellel on vanaduspensionini jäänud kuni viis aastat;
- vanglast vabanenud isik;

- pikaajaline töötu.

Tööturuteenuse seaduses ja ka töötu sotsiaalse kaitse seaduses ei ole määratletud mõistet "osaliselt töövõimetu isik". Tööhõiveametis loeti osaliselt töövõimetuks isikuks isikut, kes esitas Vaegurluse Ekspertiisi Komisjoni (VEK) poolt väljaantud tõendi töövõime kaotuse kohta.

Tööhõiveametis oldi seisukohal, et osaliselt töövõimetute isikute mõiste võiks olla määratletud.

Osa puudega isikutel pole invaliidsusgruppi (näiteks allergikud, vaatamine kõõrdi) ning tegelikkuses nad kuuluvad samuti väiksema konkurentsivõimega isikute gruppi.

Kehtivad regulatsioonid[2] ei piiritle, millal lõpeb osaliselt töövõimetu isiku ja vanglast vabanenud isiku puhul väiksema konkurentsivõimega töötu staatus, st kas see lõpeb tööandjaga sõlmitud lepingu lõppedes. Nimetatud määratlus on oluline seadusandlusest tulenevate sanktsioonide määramisel.

Kehtestatud regulatsioonid ei nõua statistilise arvestuse pidamist väiksema konkurentsivõimega isikute arvukuse kohta ning tööhõiveametis sellist arvestust ei peeta. Tööhõiveameti büroo juhataja selgituste kohaselt võimaldab arvutiprogramm (Pharis) saada ülevaadet töötutest, kes on 16-24 aastased, mehed vanusepiiriga 60-64 aastat ja naised vanusepiiriga 55-59 aastat.

2001. aasta aprilli kuu seisuga oli tööhõiveameti poole pöördujaid vanusega 16-24 aastat - 528, vanusepiiriga 55-64 aastat - 103 ja vanglast vabanenuid ~ 10. Tööhõiveameti büroo juhataja selgituste kohaselt võivad peale tööturuteenuse seaduse[3] kehtima hakkamist (01.10.2001) pikaajalisteks töötuteks saada pooled valdade inimesed. Ülejäänud väiksema konkurentsivõimega isikute kohta andmed puudusid.

Tööhõiveameti büroo juhataja arvamuse kohaselt võiks väiksema konkurentsivõimega noorte vanuseks lugeda 16-20 aastat.

5.2 Tööandja valikuks tingimuste määratlemine

Tööturuteenuse seaduse § 19 lõike 4 järgi võib tööturutoetust taotleda tööandja, kes võtab tööle või teenistusse väiksema konkurentsivõimega töötu.

---

[2] Tööturuteenuse seadus; Tööturuameti peadirektori 12.05.1995. a käskkiri "Tööandjale tööturutoetuse andmise juhend"

[3] Tööturuteenuse seadus, § 2 lg 4

Tööturuameti kehtestatud regulatsioon[4] sätestab, et tööturutoetust võib saada tööturul väiksema konkurentsivõimega isiku töölerakendamisel:

- juriidiline isik;
- juriidilise isiku struktuuriüksus, kui talle on antud tööandja õigused;
- teovõimeline füüsiline isik.

Regulatsioonid ei piira juhtumeid, kas tööturutoetust võivad taotleda eelarvelised asutused, ning kui füüsiline isik võtab tööturutoetusega tööle oma perekonnaliikme. Nimetatud tehingud sisaldavad kõrgendatud riske.

Tööturuteenuse seaduse § 19 lõike 5 järgi väiksema konkurentsivõimega töötu täistööajaga töölerakendamise korral tööandjale makstava tööturutoetuse suurus on:

- esimese kuue kuu jooksul kuupalga alammäär kuus;
- järgmise kuue kuu jooksul 50 % kuupalga alammäärast kuus.

Tööturuameti peadirektori 12.05.1995. aasta käskkirja nr 83 punkti 2 järgi peab tööturutoetust taotlev tööandja esitama tööhõiveametile:

- juriidilise isiku või selle struktuuriüksuse esindaja registreerimistunnistuse;
- füüsiline isik –kehtiva passi ja sissekirjutust tõendava dokumendi.

Eelnimetatud käskkirja punkti 6 järgi makstakse füüsilisest isikust tööandjale toetust vaid siis, kui töötajaga sõlmitud tööleping on registreeritud tema elukohajärgses tööinspektsioonis (s.o Eesti Vabariigi töötöölepingu seaduse § 31 lõige 1 nõue).

Tööturuameti peadirektori 12.05.1995. aasta käskkirjaga nr 83 kehtestatud kord ei näe ette tööandjal (FIE-l) esitada maksuameti tõendit füüsilisest isiku ettevõtja registreerimise kohta.

Kehtestatud regulatsioonid ei reguleeri esitatud informatsiooni üle teostatava kontrolli sagedust, sh maksuametist informatsiooni saamist, kas tööandja tasus toetusega töölerakendunud isiku eest sotsiaalmaksu.

5.3 Eelarve koostamine

Tööhõiveamet taotleb Tööturuametilt raha toetuseks tööandjale. Kontrollimise ajal ei esitatud

[4] Tööturuameti peadirektori 12.05.1995. a käskkiri nr 83 "Tööandjale tööturutoetuse andmise juhend" punkt 1

tööhõiveameti eelarve taotluste projekte, millelt oleks saanud jälgida milliste põhimõtete alusel raha vajadus arvestati. Selgituste kohaselt saadeti eelarve projektid Tööturuametile meili teel ning läbirääkimise käigus Tööturuametiga selgus raha vajadus.

Sotsiaalministri 07.01.2000. aasta kinnitatud ministeeriumi valitsemisala kulude eelarve kohaselt eraldati tööhõiveametile toetuseks tööandjale 75 tuhat krooni ning aasta keskel lisandus sellele eelmise aasta ületulev jääk 25,4 tuhat krooni.

2000. aastal sõlmiti 9 lepingut tööandjaga tööturutoetuse andmise kohta ning 1999. aastast tuli üle 3 lepingut.

Sotsiaalministri 23.01.2001. aasta kinnitatud ministeeriumi valitsemisala kulude eelarve kohaselt eraldati tööhõiveametile toetuseks tööandjale 144 tuhat krooni.

2001. aasta 5 kuuga oli sõlmitud 8 uut lepingut ning eelmisest aastast kandus üle 9 lepingut.

6 Toetuste määramine ja maksmine

Viljandimaa Tööhõiveamet oli tööandjale tööturutoetuse määramisel, lepingute sõlmimisel ja toetuse väljamaksmisel järginud õigusaktidega kehtestatud nõudeid.

6.1 Tööturutoetuse saajate leidmine

Tööturuteenuse seaduse § 5 lõike 1 järgi on õigus tööturuteenusele tööandjal ja tööotsijal, kes on Eestis alaline elanik või Eestis viibiv pagulane. Sama seaduse § 16 lõike 1 ja 2 kohaselt töövahendus on vabale töökohale vajalike oskustega töötaja leidmine. Töövahendust on õigus saada tööotsijal (töötul ja tööandjal). Töövahenduse eesmärk on:

- tööotsijale sobiva töö leidmine;
- tööandjale sobivaima töötaja leidmine;
- väiksema konkurentsivõimega töötu tööle rakendamise soodustamine.

Tööandja teatab tööhõiveametile vabast töökohast, kuhu kavatsetakse tööle võtta uus töötaja. Tööotsijal on võimalik tutvuda tööhõiveametile teatatud vabade töökohtadega.

Tööhõiveameti büroo juhataja selgituste kohaselt teavitatakse tööotsijatele teenuseliigist "tööturutoetus tööandjale" grupikonsultatsioonidel ning tööandjatele teavitatakse siis, kui nad selle teenuseliigi vastu huvi tunnevad. Varematel aegadel pakuti eelnimetatud teenuseliiki omavalitsustele saates neile kirju, milles tutvustati kehtivaid seadusi ja teenuseliike.

Tööhõiveametist saadud informatsiooni põhjal Viljandimaa töövõtjad pole antud teenuseliigist eriti huvitatud olnud, kuna saadav toetuse summa on väike. Käesoleval aastal on huvi suurenenud seoses miinimumpalga tõusuga (toetuse suurus aastas maksimaalselt 14400 krooni).

Tööhõiveameti büroo juhataja selgitas välja teenuseliigi "tööturutoetus tööandjale" osapooled, tegi toetuse määramise aluseks olevatest dokumentidest koopiad ning vormistas lepingu, tööhõiveameti direktor kirjutas lepingule alla. Seega toetuste taotluste vastuvõtmisel ja määramisel oli järgitud kohustuste lahususe printsiipi.

Tööhõiveameti auditeerimise käigus intervjueeriti mittetulundusühingu Viljandimaa Single juhatajat ning paluti kirjeldada protsessi, kuidas leiti sobivad töötajad. Mittetulundusühingu tegevusvaldkonnaks on päevakeskuse töö korraldamine vaimse puudega inimestele, ette valmistades abivajajaid iseseisvaks eluks ja tööks. 2001. aastal oli päevakeskuses oli tööle rakendatud tööturutoetusega 4 inimest ning nad olid valitud oma klientide hulgast. Mittetulundusühingu juhataja sõnul vastavast teenuseliigist esialgset informatsiooni saadi oma erialase tegevuse tõttu Tartu Päevakeskuselt ning Sotsiaalministeeriumist. Täpsema informatsiooni saamiseks pöörduti Viljandimaa Tööhõiveameti poole. Selgituste kohaselt tööturutoetusega rakendatakse inimesed tööle aastaks, siis soovitatakse neil tööd leida kusagil mujal. Järgnevalt kavatsetakse võtta oma klientide hulgast uued inimesed ühiskonda sisseelamise eesmärgil. Inimeste töölerakendumist päevakeskuses loeti ravi seisukohalt väga positiivseks.

2000. aastal oli Viljandimaa Lasteabi- ja Sotsiaalkeskuses tööturutoetusega tööle rakendanud 4 inimest oma varasemate klientide hulgast.

6.2 Lepingu sõlmimine tööandjaga

Tööturuteenuse seaduse § 19 lõige 6 järgi tööturutoetuse maksmise alus on tööturuteenuse osutaja ja tööandja vahel sõlmitud leping. Lepingu vormi kehtestab sotsiaalminister. Sama seaduse paragrahvi lõike 7 järgi tööturutoetust makstakse ühe aasta vältel kord kuus tööandja esitatud tööajatabeli ja palgatõendi alusel vastavalt tööturuteenuse osutaja ning tööandja vahel sõlmitud lepingule.

Sotsiaalministri 27.09.2000. aasta määrusega nr 62 on kinnitatud lepingu tüüpvorm tööandjale tööturutoetuse andmise kohta.

Lepingu kohaselt on tööandja kohustuseks võtta tööle või teenistusse määramata ajaks väiksema konkurentsivõimega isik, teatama tööhõiveametile kirjalikult töötaja või teenistuja tööle või teenistusse asumise kuupäev, töölepingus tehtavatest muudatustest, esitama igakuuliselt eelneva kuu kohta tööle võetud isiku tööajatabel ja palgatõendi.

Kehtivad regulatsioonid ei sätesta, kas tööandja esitab tööhõiveametile töötajaga sõlmitud lepingu koopia. Kehtestatud ei ole vormi, millisel kujul tööandjad esitavad tööhõiveametile tööturutoetusega tööle rakendatud isikute tööajatabelid ja palgatõendid.

Viljandimaa Tööhõiveametis olid tööandja ja toetusega töölerakendatud isikute vahel sõlmitud töölepingute koopiad ning töölepingute lõpetamise koopiad olemas. Sealhulgas olid olemas ka maksuameti tõenditest koopiad füüsilisest isikust ettevõtja registreerimise kohta.

Sõlmitud lepingute originaalid ning toetuste määramise ja väljamaksmise nõutavad dokumendid asusid tööhõiveameti büroo juhataja juures kausta köidetult.

Lepingute toimik sisaldas alljärgnevaid dokumente:
-tööhõiveameti ja tööandja vahel sõlmitud tööturutoetuse andmise leping;
-tööandja registrikaardi koopia või FIE tõend maksuametis registreerimise kohta;
-tööandja ja toetusega töölerakendatud isiku vahel sõlmitud töölepingu koopia ja töölepingu lõpetamisest koopia või FIE korral töövõtjaga sõlmitud tööleping, mis on registreeritud Tööinspektsioonis;
-toetusega töölerakendunud isiku kliendi arvestuskaardi esimesest lehest koopia ;
-töölerakendatud isiku väiksemat konkurentsivõimet tõendav dokument;
-toetusega töölerakendatud isikute igakuised tööajatabelid ja palgatõendid;
-tööhõiveameti raamatupidaja poolt esitatud riigikassa asutuse päevaraamatu koopia tööandjale raha ülekandmise kohta.

Tööturutoetuse andmine tööandjale on nõutavalt dokumenteeritud, kindlustades ülevaate teenuse osutamise protsessist ning rahaliste vahendite kasutamise põhjendatusest. Järgitud on tööturuteenuse seadusest ja teistest õigusaktidest tulenevaid nõudeid.

Tööandjad tõid toetusega töölerakendatud isikute tööajatabelid ja palgatõendid infolauda, kus need registreeriti ning anti edasi raamatupidajale. Raamatupidaja kontrollis ning arvestas sõltuvalt töötatud

ajast makstava toetuse summa ja kandis selle summa tööandja arveldusarvele. Pärast raha ülekandmist tööandjale, andis raamatupidaja esitatud tööajatabelid, palgatõendid ja riigikassa asutuse päevaraamatu ülekannetest koopia büroo juhataja kätte.

Raamatupidaja pidas tööandjale tööturutoetusega tööle rakendunud isikute kohta aasta arvestust vormil "Töötu sotsiaalse kaitse kulutabel", mis näitas väljamakstud toetuse üldsummat kuude lõikes ning jääki aasta lõpuni.

Tööhõiveameti büroo juhataja pidas antud teenuseliigi kohta arvestust asutuste ja isikute lõikes, kuid see ei olnud raamatupidamise seisukohalt ülevaatlik.

Käesoleva kontrollimise ajal koostati 2000. ja 2001. aasta kohta ülevaatlik aruanne tööturutoetust saanud asutuste ja töölerakendunud isikute kohta kuude lõikes.

Tööhõiveameti raamatupidamise sise-eeskirjad (kinnitatud direktori käskkirjadega 03.01.2000 ja 16.01.2001. aastal) ei kehtesta teenuseliigi "tööandjale tööturutoetuse andmine" aruandluse pidamise kohustust. Sisekontrolli toimimise seisukohalt aruandluse esitamise kohustus peaks olema fikseeritud raamatupidamise sise-eeskirjades.

Aastaaruandes tuleks aruande koostamise hetkel näidata juba täidetud lepingute osa kohustusena ja ülejäänud osa bilansivälisel kirjel potentsiaalse kohustusena.

Raamatupidamine ei võtnud asutuse aastaaruandes kohustusena arvele eelmisel aastal sõlmitud lepingutest tulenevaid kohustusi.

6.3 Kehtestatud aruandlus

Tööturuameti peadirektori 12.05.1995. aasta käskkirja nr 83 kinnitatud "Tööandjale tööturutoetuse andmise juhendi" punktid 7 ja 8 (lisad 1-3) kehtestavad tööhõiveametitele esitatava aruandluse vormi ja sageduse:

- punkti 7 kohaselt tööhõivetalitus numereerib lepingud ja peab tööandjatele tööturutoetuse andmise registrit (lisa 1) ja esitab aruande (lisa 2) regionaalsele tööhõivetalitusele aruandekvartalile järgneva kuu 5 kuupäevaks ja regionaalne tööhõivetalitus Riigi Tööturuameti tööturutoetuste osakonnale aruandekvartalile järgneva kuu 10. kuupäevaks;

- punkti 8 kohaselt aruanded täidetakse vastavalt ISCO koodile (lisa 3).

Tööturuameti tööandjale tööturutoetuse andmise juhend on vananenud, tööhõiveasutuste nimetused on muutunud.

Tööturuameti tööandjatele tööturutoetuse andmise register (lisa 1) peab sisaldama järgmisi andmeid: lepingu number, tööandja nimetus, tööturutoetuse suurus, lepingu kestvus, tagastatud summa. Kehtestatud register ei sisalda andmeid töövõtja kohta (ametikoht, viide väiksema konkurentsivõimega isiku kvalifitseerimise alusele jne).

Viljandimaa Tööhõiveamet oli oma registrit eelnimetatud andmetega täiendanud.

Tööandjale tööturutoetuse andmise registri lisad 2 ja 3 kehtestavad tööhõiveametile vorminõuded esitatava aruandluse osas. Kehtestatud vormi kohaselt tuleb töölerakendatavate isikute hõivegrupp esitada rahvusvahelise spetsifikatsiooni ISCO koodi kohaselt. ISCO koodi kohaselt jagunevad toetusega tööle rakendunud isikud 9-sse gruppi: seadusandjad, tippjuhid; tippspetsialistid; tehnikud, keskastme spetsialistid; ametnikud; teenindus- ja kaubandustöötajad; oskustöölised põllumajanduses ja kalanduses, lihttöölised, jne.

Nimetatud aruandlusevorm ei aita kindlaks teha, kas tööturutoetusega töölerakendatavate isikute grupid vastavad tööturuseaduses sätestatud isikute gruppidele.

Viljandimaa Tööhõiveamet ei saatnud Tööturuametile eelpoolkirjeldatud kujul aruandlust. Selgituse kohaselt seda käesoleval ajal ka ei nõutud. Tööturuametile saadeti igakuuliselt tööandjale tööturutoetuse andmise lepingute arv.

6.4 Sanktsioonid

Tööturuteenuse seaduse § 19 lõike 8 järgi tööandja peab tööturutoetuse tagastama kui tööleping lõpetatakse tööandja algatusel enne ühe aasta möödumist, välja arvatud:

- töölepingu seaduse § 86 punktides 6-8 ja 12 loetletud juhtudel: p 6 - töötajapoolsel töökohustuste rikkumisel, p 7 -töötaja suhtes usalduse kaotust, p 8 - töötaja vääritu teo tõttu, p 12 - töötaja korruptiivse teo tõttu;
- töötaja ei vasta ametikohale või tehtavale tööle oma tööoskuse või tervise poolest;
- äriühing likvideeritakse või füüsilisest isikust ettevõtja lõpetab oma tegevuse.

Tööturuteenuse seaduse § 23 järgi ebaõigete andmete esitamisega tööturuteenust saanud isik on kohustatud saadu hüvitama. Sisuliselt on eeltoodu teoreetiline sanktsioon, mida pole rakendatud.

Ei ole kehtestatud sanktsioone kui toetust saanud asutus või füüsilisest isikust ettevõtja ei täitnud oma kohustusi ning kasutas saadud tööturutoetust oma tulu suurendamiseks.

7 Toetuse väärkasutus

Kahel juhul olid tööandjad (füüsilisest isikust ettevõtjad) toetusega töölerakendunud isikute eest makse tasunud mitte kogu perioodi eest vaid osaliselt.

Toetuste väärkasutuste juhuste väljaselgitamisel tuleb tööhõiveametil kontrollida kohalikust maksuametist, kas tööandja tasus toetusega töölerakendatud isiku eest sotsiaalmaksu. Tööhõiveamet ei olnud maksuametist vastavaid järelpärimisi teinud. Kehtestatud regulatsioonid seda ka ei nõua. Käesoleva kontrollimise käigus kontrolliti Viljandi Maksuametist, kas 2000. ja 2001. aastal sõlmitud lepingute alusel (17 lepingut) tööandjad tasusid toetusega tööle rakendatud isikute eest sotsiaalmaksu.

Tööhõiveamet oli füüsilisest isikust ettevõtja Tiina Soologa sõlminud 01.03.2000. aastal lepingu nr 1 Inga Endersi töölevõtmiseks lillekauplusse müüjaks. Tööhõiveamet maksis Tiina Soolole toetust töölerakendunud isiku eest kokku 13500 krooni (s.o 12 kuu eest). Viljandi Maksuameti andmetel maksis Tiina Soolo Inga Endersi eest sotsiaalmaksu 2001. aasta jaanuaris 1287 krooni, 2000. aasta eest makseid tehtud ei olnud. Seega oli jäänud maksuametile maksmata 3168 krooni sotsiaalmaksu (s.o 9600 krooni eest maksmata sotsiaalmaks).

Tööhõiveamet oli Leo Koosariga (Reinu Talu Vana-Võidu aiandi juhatajaga) sõlminud 30.11.2000. aastal lepingu nr 5 Tuuli Soometsa töölevõtmiseks müüja ametikohale. Ajavahemikul jaanuar-aprill 2001. aastal maksis tööhõiveamet Leo Kooserile toetusega töölerakendunud isiku eest 4600 krooni (s.o 3 kuu eest). Tööandja ja töötaja vahel sõlmitud töölepingu kohaselt lõpetati Tuuli Soometsaga tööleping 5. märtsil 2001. aastal tervislikel põhjustel. Viljandi Maksuameti andmetel maksis Leo Kooser Tuuli Soometsa eest 2001.aasta jaanuaris sotsiaalmaksu 484 krooni. Seega oli jäänud maksmata 1034 krooni sotsiaalmaksu (s.o 3133 krooni eest maksmata sotsiaalmaks).

Sealjuures esitas Leo Kooser igakuuliselt tööhõiveametile teatise, kus oli märgitud Tuuli Soometsa töötatud aeg, makstud töötasu ning sotsiaalmaksu ning kinni peetud tulumaksu suurus.

Maidu Lääne
Auditi juht

Evi Riives
Auditi spetsialist

Vastavalt Riigikontrolli seaduse § 29 lõikele 2 oleme akti kätte saanud ....augustil 2001. aastal ja sellega tutvunud.

Peep Raju
Viljandimaa Tööhõiveameti direktor

Elli Lepp
Viljandimaa Tööhõiveameti raamatupidaja kt

Lisa

2000. aastal tööturutoetusega tööandjale tööle rakendatud isikud Viljandimaa Tööhõiveametis

				Kassakulu kuus, st maksed eelneva kuu eest												
	Firma, ette	Toetuse sa	Lep. sõlmi	jaan	veebr	märts	apr	mai	juuni	juuli	aug	sept	okt	nov	dets	Kokku
1	FIE Aino I	S.Metus	21.09.99		1400	1400	1126,1	700	700	700		1400	466,65			7892,75
2	AS Eftico	R.Mänd	10.11.99	1250	1400	350	608,7	515,8		466,65	700	1400	266,65			6957,8
3	FIE A.Kiil	J.Oeselg	16.11.99		1400	1400	1400	1400	1018,15	700	700	700		700		9418,15
4	FIE Tiina	Inga Ende	01.03.00				1400	1400	2800	1400	1400	700	700	700	700	11200
5	Viljandi Puuetega Inimeste K	A.Treimut	05.04.00					1213	1400		2800	1400	1400	795,45	1400	10408,45
6	FIE Maire	J.Männaso	06.06.00								2600	1400	1400	1400	1400	8200
7	Viljandi L	T.Röömel	06.11.00												1209,1	1209,1
8	Reinu talu Vana-Võid	T.Soomets	30.11.00													
9	Vilj. Lasteabi-ja Sotsiaalke	J.Aasorg	15.12.00													
10	Vilj. Lasteabi-ja Sotsiaalke	J.Tesakov	15.12.00													
11	Vilj. Lasteabi-ja Sotsiaalke	J.Petrov	15.12.00													
12	Vilj. Lasteabi-ja Sotsiaalke	V.Kald	15.12.00													
	Kokku			**1250**	**4200**	**3150**	**4534,8**	**5228,8**	**5918,15**	**3266,65**	**8200**	**7000**	**4233,3**	**3595,45**	**4709,1**	**55286,25**

2001. aasta 5 kuuga toetusega tööandjale tööle rakendatud isikud Viljandimaa Tööhõiveametis

				Kassakulu kuus, st maksed eelneva kuu eest					
	Firma, ettevõte	Toetuse saaja	Lep. sõlmimine	jaan	veebr	märts	apr	mai	kokku
1	FIE Tiina Soolo	Inga Enders	01.03.00	700	800	800	lepingu lõpp		2300
2	Viljandi Puuetega Inimeste Koda	A.Treimuth	05.04.00		800	800	800	lepingu lõpp	2400
3	FIE Maire Sala	J.Männasoo	06.06.00	810,5	1040				1850,5
4	Viljandi Lexel AS	R.Mänd	06.11.00	1400	1236,35	1440	1400	1120	6596,35
5	Reinu talu Vana-Võidu aiand	T.Soomets	30.11.00	1400	1600		1600	leping lõpet.	4600
6	Vilj. Lasteabi-ja Sotsiaalkeskus	J.Aasorg	15.12.00	331,6	800	760	363,6	760	3015,2
7	Vilj. Lasteabi-ja Sotsiaalkeskus	J.Tesakov	15.12.00	331,6	800	800	800	800	3531,6
8	Vilj. Lasteabi-ja Sotsiaalkeskus	J.Petrov	15.12.00	331,6	800	520	800	800	3251,6
9	Vilj. Lasteabi-ja Sotsiaalkeskus	V.Kald	15.12.00	331,6	800	720	800	800	3451,6
10	Viljandimaa Single	M.Markus	22.01.01		581,8	1600	1600	1600	5381,8
11	Viljandimaa Single	T.Tõruvere	22.01.01		436,35	1200	1200	1200	4036,35
12	Viljandimaa Single	E.Lukkanen	22.01.01		436,35	1200	1200	1200	4036,35
13	Viljandimaa Single	M.Aasa	22.01.01		290,9	800	800	800	2690,9
14	Wendre AS	S.Maasalu	05.03.01				1454,4	1600	3054,4
15	Wendre AS	S.Prokuda	05.03.01				1236,35	560	1796,35
16	Wendre AS	M. Kaup	05.03.01				1454,4	1600	3054,4
17	FIE Lennart Männi	V.Rätte	26.04.01						
	Kokku			**5636,9**	**10421,75**	**10640**	**15508,75**	**12840**	**55047,4**

TÖÖTURUAMET
VILJANDIMAA TÖÖHÕIVEAMET

Teie nr. 13-1/2609; 24.08.2001
Meie 28.08.2001 nr. 41

Hr. Jüri Kõrge
Peakontrolöri kt.
Riigikontroll
Narva mnt. 11a 15013 Tallinn

Seletus 24.08.2001 kontrollaktile nr. 13-4/022

Juuresolevale kontrollaktile toetudes on meil teatada järgmist:

1. Raamatupidaja kohusetäitja Elli Lepa kirjalik nõusolek, et ta tunneb raamatupidamist ja on valmis võtma endale sellega seonduva vastutuse on kinnitatud direktori käskkirjaga 27. juunist 2001 nr. 30
2. Raamatupidamise seisukohalt ülevaatlikku aruannet tööturutoetust saanud asutuste ja töölerakendunud isikute kohta peetakse kuude lõikes edasi ning võrreldakse igal kuul riigieelarve kassalise täitmise aruandega.
3. Viljandimaa Tööhõiveameti raamatupidamise sise-eeskiri 28. juunist 2001 kehtestab teenuseliikide "Tööandjale tööturutoetuse andmine" ja "Töötule tööturutoetuse andmine" aruandluse pidamise kohustuse järgneva kuu 5.-ks kuupäevaks.
4. 2001.a. aastaaruande koostamisel näidatakse juba täidetud lepingute osa kohustusena ja ülejäänud osa bilansivälisel kirjel potentsiaalse kohustusena.

Peep Raju
Direktor

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 29.08.2001 Sõnum 2651/13-1/2609

Reg. nr. 70005513
Jakobsoni 11
71020 Viljandi

Tel. (043) 54 644
Faks (043) 54 648
e-mail: tha@viljandi.tta.ee

A/a 10302008266000
Eesti Ühispank
kood 401

TÖÖTURUAMET

Hr Jüri Kõrge
Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 TALLINN

Meie 14.11.2001 nr 1-10/362

Riigikontrolli ettepanekute realiseerimine

Austatud härra Kõrge

Käesolevaga teavitame Teid auditi "Tööandjale väiksema konkurentsivõimega isiku töölerakendamiseks tööturutoetuse maksmise riskide hindamine" otsuses Tööturuametile tehtud ettepanekute realiseerimiseks kavandatavatest meetmetest.

1. Ettepanekute nr 1–6 realiseerimiseks rakendatakse alljärgnevad meetmed:

1.1. On esitatud ettepanek Tööturuteenuse seaduse § 19 lõike 4 muutmiseks, eesmärgil, et töölepingu määramata ajaks sõlmimise nõue oleks kehtestatud seadusega.

1.2. On esitatud ettepanekud sotsiaalministri 27. septembri 2000 määruse nr 62 "Lepingu vorm tööturutoetuse maksmiseks tööandjale" muutmiseks.

1.3. Väljatöötamisel on tööandjale tööturutoetuse andmise ühtsed protseduurireeglid, mis hõlmavad ka uut aruandluse korda ja kasutatavaid dokumendivorme.

Tähtaeg: I kvartal 2002.

1.4. Välja töötatud on tööandjale väiksema konkurentsivõimega isiku töölerakendamiseks tööturutoetuse maksmise juhend, mille kinnitamine sõltub punktides 1.1 ja 1.2 mainitud muudatusettepanekute rakendamisest.

1.5. Välja on töötatud teenusstandard "Tööturutoetus tööandjale".

Estonian National Labour Market Board
Luha 16, 10129 Tallinn

Tel. 625 77 00
Fax 625 77 02
E-mail: tta@tta.ee

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 16.11.2001 Reg nr 3495/13-1/3122

2. Ettepaneku nr 7 realiseerimist toetab alljärgnev meede:
   Tööturuametis on loomisel efektiivne avalikkuse teavitamise süsteem, mille üheks osaks on hetkel juurutusfaasis olev dokumendihaldusinfosüsteem Amphora, mis võimaldab avalikustamisele kuuluvat informatsiooni automaatselt kättesaadavaks teha Tööturuameti koduleheküljel.

   Tähtaeg: II kvartal 2002.

3. Ettepanekute nr 8–10 realiseerimiseks hinnatakse tööturutoetuse maksmise asjaolusid vastavates tööhõiveametites ning tehakse otsus sobivate meetmete rakendamise osas.

   Tähtaeg: I kvartal 2002.

Lugupidamisega

Mati Ilisson
Peadirektor